

КРИСТОФЪР ТОЛКИН

БЕЛЕЖКИ ЗА ДРЕВНИТЕ ДНИ

Превод от английски: Любомир Николов, 2017

chitanka.info

Дълбините на времето, до които се простира тази история, са предадени незабравимо в един откъс от „Властелинът на пръстените“. На големия съвет в Ломидол Елронд говори за Последния съюз на елфи и хора в края на Втората епоха, преди повече от три хиляди години:

Подир тези слова Елронд помълча и въздъхна.

— И днес виждам величието на знамената им — каза той. — То ми напомняше славата на Старите времена и войнството на Белерианд, тъй много велики принцове и пълководци се бяха сбрани. И все пак не тъй много, не тъй прекрасни, както в дните, когато рухна Тангородрим и елфите вярваха, че злото е свършило завинаги, ала не бе тъй.

— И днес виждаш? — неусетно изрече на глас мисълта си смаяният Фродо. — Но аз мислех... — заекна той, докато Елронд се обръщаше към него, — аз мислех, че гибелта на Гил-галад е била в безкрайно далечна епоха.

— Наистина е тъй — тържествено отвърна Елронд. — Ала моите спомени стигат чак до Старите времена. Мой отец бе Еарендил, роден в Гондолин преди разрухата му, а майка ми бе Елвинг, дъщеря на Диор, син на Лутуиен Дориатска. Видял съм три епохи в Запада на този свят, много поражения и много безплодни победи.

ЗА МОРГОТ

Моргот, отсетне наречен Черния враг, е по произход, както сам заявява пред доведения пленник Хурин, „Мелкор, пръв и най-могъщ сред Валарите, що съществуваша преди света“. Сега, въплътен трайно във форма гигантска и величава, ала страховита, крал над северозапада на Средната земя, той присъства телесно в своята чудовищна крепост Ангбанд, Железния пъкъл: отдалече се вижда как зловонните черни пушечи, излитащи от върховете на Тангородрим и натрупаните върху Ангбанд планини, оскверняват северното небе. В „Анали на Белерианд“ е казано, че „портите на Моргот били само на сто и петдесет левги от моста на Менегрот — далече, ала все пак прекалено близо“. Тия думи намекуват за моста, водещ към чертозите на елфическия крал Тингол; чертозите се наричат Менегрот, Хилядата пещери.

Ала бидейки въплътен, Моргот се бои. Баща ми пише за него:

„Колкото повече растяло неговото лукавство и колкото повече зло разпращал чрез лъжи и гнусни твари, толкова повече се пилеела мощта му и го обвързвала към земята, та вече ни можел, ни искал да напусне мрачната си крепост“. Затова, когато препуска сам към Ангбанд да призове Моргот на двубой, Върховният крал на Нолдорите Финголфин се провиква пред портата: „Излез, владетелю на страхливци, да се биеш със собствената си десница! Обитател на мрачни бърлоги, майстор на скверни примки, лъжец и потайник, враг на Боговете и елфите, ела! Желая да видя мерзкото ти лице“. Тогаз (казват) Моргот излязъл. Понеже не можел да отхвърли подобно предизвикателство пред лицето

на своите пълководци. Сражавал се с огромния чук Гронд, който при всеки удар издълбавал бездънна яма, и накрая повалил Финголфин на земята; но преди да загине, Финголфин разсякъл грамадния крак на Моргот „и потоци черна, димяща кръв бликнали, та запълнили ямите, що бил издълбал Гронд. А Моргот от онзи ден останал завинаги хром с единия крак“. По същия начин, когато под облика на вълк и прилеп Берен и Лутиен се добират до най-дълбоката зала в Ангбанд, където седи Моргот, Лутиен хвърля над него магия и „изведнъж той рухнал като планинска лавина и с тътен се сгромолясал от трона на пода на пъклената си зала“.

ЗА БЕЛЕРИАНД

Когато броди из гората Ветроклин, носейки на ръце Мери и Пипин, Дървобрад им пее за древните гори в необятната страна Белерианд, унищожена от катаклизмите на Великата битка в края на Древните дни. Великото море нахлува в нея и залива всички земи западно от Сините планини, наричани Еред Луин и Еред Линдон; затова картата към „Силмарилион“ свършва на изток с тази планинска верига, а картата към „Властелинът на пръстените“ свършва на запад също със Сините планини. Крайбрежните земи отвъд тях откъм западните им склонове са единственото останало през Третата епоха от онази страна, наричана Осирианд, Земя на Седемте реки, из която някога е бродил Дървобрад:

*А лете бродех из брестака на Осирианд.
Ах, как блести и пее лятото край Седемте реки
на Осир!
И помислих, че е по-добро.*

Именно през проходите на Сините планини хората навлезли в Белерианд; в тези планини били градовете на джуджетата Ногрод и Белегост; и пак в Осирианд заживели Берен и Лутиен, когато Мандос им разрешил да се завърнат в Средната земя.

Бродил е Дървобрад и сред огромните борове на платото Дортонион („Земя на боровете“):

*На платото Дортонион, сред борови гори през
зимата качих се.
Ах, вятърът как пее, как бели са и черни
клонаците
през зимата над Ород-на-Тон!
И с песен се надигна гласът ми из небето.*

Тази страна по-късно била наречена Таур-ну-Фуин, „Гора под нощта“, когато Моргот я превърнал в „област на ужас и мрачна магия, на скиталчество и отчаяние“.

ЗА ЕЛФИТЕ

Елфите се появили на бял свят в една далечна страна, край езеро, наречено Куивиенен, Вода на Пробудата; и оттам Валарите ги призовали да напуснат Средната земя и през Великото море да стигнат до „Блаженото царство“ Аман в запада на света, земята на Боговете. Онези, които приели призива, били поведени на дълъг поход от Куивиенен през Средната земя; водел ги Ороме Ловеца и те се наричат Елдари, Елфи от Великото пътешествие, Върховни елфи — за разлика от онези, които отхвърлили призива и избрали Средната земя за своя родина и своя съдба.

Но макар и да прекосили Сините планини, не всички Елдари заминали отвъд Морето; онези, които останали в Белерианд, се наричат Синдари, Сиви елфи. Техен върховен крал бил Тингол (което означава Сивоплащ), който властвал от Менегрот, Хилядата пещери в Дориат (Артанор). И не всички Елдари, които пресекли Великото море, останали в страната на Валарите; едни от най-великите сред тях, наречени Нолдори (Владетели на премъдростите), се завърнали в Средната земя и поради туй ги наричат още Изгнаници.

Начело на техния бунт срещу Валарите стоял Феанор, създател на Силмарилите и първороден син на Финве, който повел похода на Нолдорите от Куивиенен, ала вече бил мъртъв. По думите на баща ми:

Скъпоценните камъни били възжелани от Моргот Врага, който ги откраднал и след като погубил Дърветата,

ги взел в Средната земя и ги пазел в голямата си крепост Тангородрим. Пряко волята на Валарите Феанор напуснал Блаженото царство и отишъл в изгнание в Средната земя, водейки със себе си голяма част от своя народ, понеже в гордостта си възнамерявал силом да си върне Камъните от Моргот.

Последвала безнадеждната война на Елдарите и Едаините срещу Тангородрим, в която накрая те били напълно разбити.

Преди да напуснат Валинор, се случило едно страховито събитие, що помрачило историята на Нолдорите в Средната земя. Феанор се обърнал към онези Телери, третия отряд от Великото пътешествие на Елдарите, които сега живеели по бреговете на Аман, и настоял да дадат на Нолдорите най-голямата си гордост, своите кораби, тъй като иначе нямало как да прехвърлят подобно множество до Средната земя. Телерите твърдо отказали.

Тогаз Феанор и неговият народ нападнали Телерите в техния град Алквалонде, тоест Лебедов пристан, и отнели корабите насила. В тази битка, наречена Братоубийството, погинали много Телери. За нея се споменава в „Разказ за Тинувиел“: „злите дела на Гномите в Залива на Лебедите“.

Феанор паднал в битка скоро подир завръщането на Нолдорите в Средната земя, а седмината му синове владеели обширни земи в източната част на Белерианд, между Дортонион (Таур-ну-Фуин) и Сините планини.

Вторият син на Финве бил Финголфин (полубрат на Феанор), приет за върховен владетел на всички Нолдори. Той и синът му Фингон властвали над Хитлум, който се намирал на северозапад от могъщата верига Еред Ветрин, Планините на Сянката. Финголфин загинал в двубой с Моргот. Вторият син на Финголфин, брат на Фингон, бил Тургон, основател и владетел на скрития град Гондолин.

Третият син на Финве, брат на Финголфин и полубрат на Феанор, е наречен в ранните текстове Финрод, по-късно Финарфин. Най-големият син на Финрод/Финарфин носи в ранните текстове името Фелагунд, по-късно Финрод; вдъхновен от величието и хубостта на Менегрот в Дориат, той сътворил подземния град крепост Нарготронд и

заради туй го нарекли Фелагунд, „Владетел на пещерите“. Така ранният Фелагунд е идентичен с по-късния Финрод Фелагунд.

Портите на Нарготронд се отваряли към клисурата на река Нарог в Западен Белерианд; но кралството на Финрод се простирало надлъж и нашир — на изток до река Сирион, а на запад до река Нениг, която се вливала в залива Егларест. Ала Финрод бил погубен в тъмниците на Тху Некроманта, наречен по-късно Саурон, и короната на Нарготронд поел Ородрет, вторият син на Финарфин, както е разказано в тази книга.

Другите Финарфинови синове — Ангрод и Егнор, васали на брат си Финрод Фелагунд — живеели в Дортонион, обърнат на север към просторната равнина Ард-гален. Сестрата на Финрод Фелагунд, Галадриел, дълго живяла в Дориат с кралица Мелиан. Мелиан (в ранните текстове носеща името Гвенделинг) била от могъщите духове, наричани Маяри, но приела човешки облик и заживяла с крал Тингол в гората Белерианд; тя била майка на Лутиен и прародителка на Елронд.

През шейсетата година след завръщането на Елдарите свършил дългият мир — огромни пълчища орки връхлетели откъм Ангбанд, ала били напълно разбити и унищожени от Нолдорите. Тая битка била наречена Дагор Аглареб, Славното сражение; но елфическите владетели усетили в нея предупреждение и започнали Обсадата на Ангбанд, която траяла почти четиристотин години.

Обсадата на Ангбанд приключила с ужасяваща ненадейност (макар ударът да бил подготвян отдавна) през една нощ в средата на зимата. Моргот тласнал навън огромни реки от пламък, които се понесли по склоновете на Тангородрим, и просторната степ Ард-гален на север от възвишенията Дортонион се превърнала в обгорена, гола и неплодна пустош, известна насетне с името Анфауглит, което означава Задавящия прах.

Този пагубен щурм бил наречен Дагор Браголах, или Битката на Внезапния пламък. Глаурунг, Бащата на всички дракони, за пръв път излетял от Ангбанд с цялата си мощ; несметни пълчища орки връхлетели на юг; елфическите владетели от Дортонион били изклани заедно с повечето бойци от народа на Беор. Крал Финголфин и синът му Фингон били отблъснати заедно с войската от Хитлум към крепостта Ейтел Сирион под източния склон на Планините на Сянката. Планините на Сянката преградили пътя на огнените потоци и Хитлум и Дор-ломин останали непокорени.

В годината след Браголах, обзет от ярост и отчаяние, Финголфин препуснал към Ангбанд да предизвика Моргот на двубой.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.